

Nr 259.

Av herr **Björck, John**, och herr **Hansén**, *angående trädgårdsnäringsens representerande inom lantbruksstyrelsen.*

Trädgårdsodlingen i vårt land har under de senast förflutna 20 åren genomgått en utveckling, som man med hänsyn till de för denna näringsgren i vårt land rådande ogynnsamma klimatiska förhållandena måste beteckna som enastående. Det är framför allt den ekonomiska trädgårdsodlingen — handelsträdgårdsrörelsen — som utvecklats sig snabbast och kraftigast. Den intar numera en bemärkt ställning inom landets näringsliv. Man beräknar värdet av inom landet skördade trädgårdsprodukter till c:a 110 000 000 kronor årligen och för närvarande giver näringen försörjning för lågt räknat 150 000 personer. Enbart i Stockholm med omnejd finnas c:a 400 företagare inom branschen med över 1 300 anställda arbetare och med ett i jord och växthus investerat kapital av c:a 10 000 000 kronor. (Dessa siffror avse endast odlingen av trädgårdsprodukter, de många i handeln med desamma sysselsatta äro här ej inräknade.) Frånsett näringsgrenens ekonomiska och sociala betydelse, har den även genom att förse allt vidare kretsar av vårt folk med de hälsosamma och vitaminrika grönsakerna en näringsfysiologisk betydelse som icke bör underskattas.

Under de senare åren har emellertid den ekonomiska trädgårdsodlingen i likhet med jordbruket haft svår känning av kristiden. Priserna ha pressats ned, i många fall under produktionskostnaderna, ofta har odlaren ej kunnat avyttra sina produkter till något pris. De prisreglerande och stödjande åtgärder, som statsmakterna vidtagit till jordbrukets hjälp, har trädgårdsodlingen ej haft någon nytta av. Ej heller har trädgårdsodlare, även om behov förelegat, kunnat komma i fråga då det gällt de s. k. stöd- och ackordslånen för skuldsatta jordbrukare. Då många företagare för att hålla sin rörelse i gång måst ytterligare skuldsätta sig, befinna sig dessa nu i ett verkligt ekonomiskt nödläge.

Med kännedom om de omfattande åtgärder statsmakterna de senaste åren vidtagit för att stödja olika näringsgrenar, måste man fråga sig varför ej trädgårdsodlingen kommit i fråga mera än som skett. Orsaken torde få sökas i det förhållandet, att trädgårdsodlarna och de som fört deras talan ej med samma energi och målmedvetenhet som andra näringsidkare påkallat statsmakternas uppmärksamhet för sina speciella svårigheter. Trädgårdsodlarna äro också i fråga om organisation sämre ställda än de flesta andra näringsgrenar, då en fast, hela landet omfattande sammanslutning av näringsens olika grenar saknas. Detta att trädgårdsnäringsens utövare av ovan angivna orsaker ej kunnat göra sig gällande i samma grad som andra, borde

dock ej få vara något skäl varför deras önskemål ej skola vinna vederbörligt beaktande av statsmakterna. Nu kan ju invändas att trädgårdsodlingen sedan år 1920 haft en särskild representant inom lantbruksstyrelsen, i det att sistnämnda år inrättades befattningen som byrådirektör för trädgårdsärenden. Denna har dock ej endast fått ägnat sig åt sin egentliga uppgift utan tagits i anspråk för andra arbeten inom lantbruksstyrelsen, uppenbart till förfång för trädgårdsnäringen. Till en del torde detta förhållande berott på att ärendena angående trädgårdsodlingen varit för få för att helt sysselsätta tjänstemannen i fråga. Orsaken härtill torde få sökas i statsmakternas ringa intresse för frågor som röra trädgårdsnäringen. Detta sistnämnda förhållande påpekas också av den av Kungl. Maj:t tillsatta jordbruksutredningen, som i sitt yttrande angående lantbruksstyrelsens omorganisation, avgivet den 5 oktober 1932, säger bl. a. följande: »Att den nuvarande byrådirektörsbefattningen för trädgårdsärenden måhända fått mindre betydelse än man från början tilltrött densamma, synes sammanhånga med att de — jämte undervisningsärendena — viktigaste frågorna rörande denna näringsgren vore i stor utsträckning av merkantil karaktär, till vilka spörsmåls lösande staten i endast ringa grad ansett sig kunna eller böra medverka. I sistnämnda hänseende borde emellertid — liksom i fråga om jordbruksnäringen i allmänhet — med den starka accentuering, som jordbrukets ekonomiska spörsmål på senare år erhållit, en förändring förutsättas komma att inträda, en utveckling, som synes kunna medföra gagn för näringen i fråga, särskilt som trädgårdsskötseln i landet under senare år erhållit väsentligt ökad betydelse.»

Det vore högst önskvärt att den »förändring» i statsmakternas inställning till trädgårdsnäringen som jordbruksutredningen förutsätter i sitt här citerade yttrande snarast bleve verklighet, säkerligen skulle då trädgårdsnäringens representant i lantbruksstyrelsen ej behöva sakna sysselsättning.

Det synes oss emellertid vara nödvändigt för att så skall kunna ske, att ovannämnda tjänsteman inom lantbruksstyrelsen helt finge ägna sin tid åt sin egentliga uppgift att tillvarata trädgårdsnäringens intressen. Enligt vår mening bör arbete ej saknas. En mängd spörsmål på detta område vänta på sin lösning. Det finnes t. ex. ej någon statistik över trädgårdsodlingens omfattning, antalet företagare, arbetare och lärningar, handels- och avsättningsförhållanden etc., vilket skulle vara av betydelse då det gäller bedöma näringens utvecklingsmöjligheter. Det saknas alltjämt ordnad försöksverksamhet, undervisningen i de statsunderstödda skolorna kräver tillsyn liksom de med statsmedel anordnade kurserna i trädgårdsskötsel, för att nämna några exempel.

Då man utan att göra sig skyldig till överdrift torde kunna säga, att trädgårdsnäringen i vårt land är av minst lika stor betydelse i olika avseenden som fiskerinäringen, borde den kunna göra anspråk på samma ställning inom statsförvaltningen som denna näringsgren. Fiskerinäringen har ju sedan länge en särskild byrå inom lantbruksstyrelsen med en byråchef som

föreståndare. Statsanslaget till denna näringsgren är i årets statsverksproposition föreslaget till i runt tal 1 200 000 kronor, under det trädgårdsodlingen endast erhållit c:a 100 000 kronor. Vi vilja ej alls underkänna fiskerinäringens betydelse eller ifrågasätta dess behov av statsunderstöd, men vi anse divergensen mellan de båda nämnda näringsgrenarna vara något för stor. Vi anse på goda grunder, att trädgårdsodlingen i vårt land är av den betydelse, att en särskild byrå för densamma bör inrättas inom lantbruksstyrelsen och att en person med fackkunskap, intresse och administrativ förmåga blir chef för nämnda byrå samt dessutom får ägna hela sin tid åt uppgiften ifråga.

På grund av vad vi här anfört tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen må besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t an-
hålla om utredning angående trädgårdsnäringens represen-
tation inom lantbruksstyrelsen så att antingen en särskild
byrå inrättas i likhet med fiskeriväsendet, eller annan om-
läggning företages, så att trädgårdsnäringens intressen må
bättre tillgodoses än hittills, samt för riksdagen framlägga
de förslag vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 23 januari 1935.

John Björck.

D. Hansén.
